

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 50 K, na 1/2 strani 30 K, na 1/4 strani 15 K in na 1/8 strani 10 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 9.

V Ljubljani, 15. maja 1904.

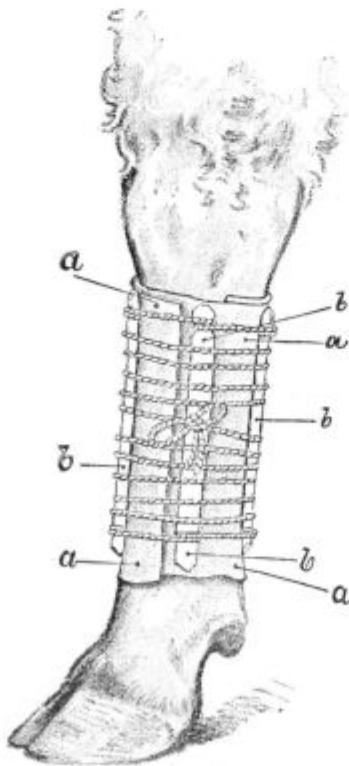
Leto XXI.

Obseg: Zdravljenje zlomljene noge pri ovcah. — Pouk o kurji kugi. — Kaj naj ukrenejo občine in zivinorejci, da se zboljša reja bikov. — Sosega Razumnika prasičja reja. — Napravljanje presnega masla. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Zdravljenje zlomljene noge pri ovcah.

Izmed domačih živali si ovce največkrat zlomijo noge, zlasti na pašnikih in planinah. Jagnjeta si tudi zlomijo noge, če jih starejše ovce iz tropa pohodijo.

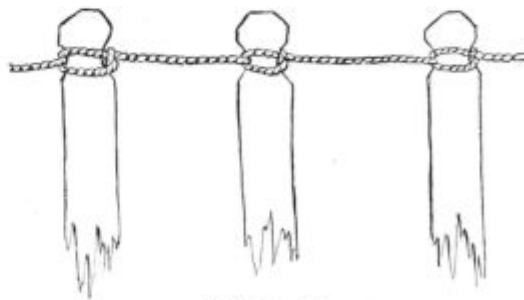
Kostolomi se pri ovcah razmeroma najlaže ozdravijo, še celo na mestih, kjer je pri večjih domačih živalih vsako zdravljenje neuspešno in kjer živali ni mogoče obvezati, n. pr. na plečih, ramenih itd. Zdravljenje takih kostolomov pri ovcah se more prepustiti naravi; bolne ovce naj se zapro v majhen predel ter naj se jim snažno in mehko nastelje. Ovce zlomljene dele čudovito mirno drže, in skrbeti je le za mir; one mirno leže ter le z največjo previdnostjo ustajajo. Koristno je, če mesto, kjer je kost zlomljena, vsak dan dvakrat s kakim žganjem namočimo, nikakor pa ne drgnemo. Zlomljeni udje so včasih, kadar se ozdravijo, krajši, ali

Podoba 25.

nekoliko skrivljeni, kar pa ne škoduje, ker more žival nogo vseeno rabiti.

Če si pa ovca zlomi nogo pod kolenom (na piščali), potem pa moramo kost vravnati ter nogo obvezati in jo dejati v deščice. Za obvezo služi najbolje klobučina. Kako se naredi taka obveza, kažeta podobi 25. in 26., zato ni potreben podroben popis. Črka *a* na podobi 25. zaznamuje klobučino, črka *b* pa deščice. Podoba 25. kaže, kako se deščice med saboj zvežejo.

Podoba 26.

Pouk o kurji kugi.

V zadnjih letih je nastala v nekaterih krajih perutninska kužna bolezen, ki je v svojih znamenjih jako podobna perutninski kolero

in je zlasti za kuretino silno nevarna. Po opravljenih preiskavah pa te kužne bolezni ne povzroča isti povzročitelj kakor perutninsko kolero.

Za njo se je uvedlo ime „kurja kuga“.

Doslej nedognana kužnina te bolezni se nahaja v krvi ter v blatu in v smrklu obolelih živali ter se potemtakem razširja z odpadki (z blatom, s smrklem) živih, s krvjo in z drobnim zaklanih, ter s trupli poginulih ali v sili zaklanih bolnih živali.

Kurja kuga se loteva izmed domača perutnine pretežno kokoši, povzroči v dveh do štirih dneh — redko pozneje — smrt in lahko kakor perutninska kolera v kratkem času uniči cele kurje staje.

Kužna bolezen se kaže v tem, da pojema živahnost živali, da se jim ježi perje, da dremljejo in da se pokažejo ohromelosti. Razen tega se opazi mnogokrat, da pordeči in oteče vezna kožica na očesu. Driske, ki spada med znamenja perutninske kolere, ni pri kurji kugi.

Ker se ujema ta kužna bolezen glede tega, kako se zatrosi, in gledé odpornosti svoje kužnine v bistvenem s perutninsko kolero, se je v zabrambo, da se ne razširi, ravnati po istih načelih, po katerih je ravnati po pouku ob odvracanju perutninske kolere, ki je dodan ministrstvenemu ukazu z dne 29. marca 1903. l. (drž. zak. št. 73.). V dopolnitev, oziroma izpremembo teh določil je bil izdan nov ministrstveni ukaz z dne 17. februarja 1904 (drž. zak. št. 20. z dne 1. marca 1904), ki se glasi:

Člen I.

§ 1.

§ 6. ministrstvenega ukaza z dne 29. marca 1903 l. (drž. zak. št. 73.) se dopolnjuje tako:

Odstavek 4: Za prevažanje žive perutnine urejene prazne shranke (kurniki, jerbasi itd.) se smejo sprejemati v prevoz po železnici samo, če so popolnoma snažne.

Iz inozemstva po železnici prihajajoče onesnažene shranke za perutnino je v mejnih postajah izključiti od uvoza v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, oziroma od prevoza skozi nje.

§ 2.

Na mesto drugega odstavka § 8. omenjenega ukaza naj stopi nastopno določilo:

Taka perutnina se sme izvažati samo čez določene izstopne postaje in se mora po zaukazih, ki jih v tem izdado politična deželna oblastva, po živinozdravniku preiskati ali v nakladni ali v izstopni postaji. Ako se ob kaki preiskavi ne pokaže nikak zadržek, naj postavljeni izvedenec opremi živinski potni list z opomnjo „nesumno spoznano“ s pristavkom števila ogledega zapisnika, datuma in podpisa.

Člen II.

S spredaj stoječim členom izpremenjeni in dopolnjeni predpisi ministrstvenega ukaza z dne 29. marca 1903. l. (drž. zak. št. 73) o odvracanju in zatiranju perutninske kolere naj se zmislju primerno uporabljajo tudi za odvracanje in zatiranje kurje kuge.

Prikazni, s katerimi nastopa kurja kuga, je povzeti iz gori navedenega pouka.

Člen III.

Ta ukaz stopi v moč peti dan po razglasitvi.

Kaj naj ukrenejo občine in živinorejci, da se zboljša reja bikov.

(Govoril na živinorejskem shodu v Novem mestu 20. marca t. l. pristav V. Rohrman.)

(Konec.)

Reja bikov se namreč pri sedanjih dohodkih ne izplačuje, in to smatram za glavni vzrok, da je tako slaba in pomanjkljiva.

Prepričan sem, da bi se naši živinorejci radi priprijeli bikoreje, če bi se dobro izplačevala; ali resnica je, da se ne izplačuje, da je vsa bikoreja pri sedanjih razmerah nekako „potrebno zlo“ in da se žrtvujejo tisti gospodarji, ki se z njo ukvarjajo.

Stroški bikoreje so še enkrat tako veliki kakor so dohodki. Res je, da se pri bikih, ki smo jih dobili dober kup, tudi nekaj priredi, ali ta dohodek ni tako velik, da bi pokrili primanjkljaj, ki ga imamo z rejo bika.

Naj to pojasnim z majhnim zgledom!

Če računamo po 50 kr. ali 1 K junčevine, potem imamo na leto v tem slučaju, če pride na bika 120 krav, 120 kron ali 60 gl. dohodka. Stroški znašajo pa, če računamo vse, kar treba, 300 kron ali 150 gl. na leto, pa tudi več. Stroškov je torej v tem slučaju za 90 gl. ali 180 kron več kakor dohodkov. Če upoštevamo tudi priredek in ga računamo v teku enega leta na 40 gl. ali 80 kron, kar je veliko, potem imamo še zmeraj 50 gl. ali 100 kron izgube.

Mnogo neugodnejši je položaj pri tistih gospodarjih, ki računajo od skoka samo 80 h ali celo 60 h in manj, kakor se to godi po nekterih naših krajih.

In še neugodnejši postane ves položaj, kakor hitro se popolni bikoreja do tistega števila, ki ga predpisuje zakon, kajti v tem slučaju bodo dohodki bikoreje še manjši, ker pride samo 100 krav na bika.

Slabim dohodkom moramo pripisovati tudi razne druge nedostatke in napake, ki jih nahajamo pri naši bikoreji.

Ko bi se reja bikov dobro izplačevala, bi se ta in oni odločil za nakup kakega boljšega in dražjega bika, ali pri sedanjih dohodkih se vsakdo brani, plačati za bikaveč kakor nudimesar. Če bi bili dohodki reje ugodni, bi skušali gospodarji pridržati bika tudi kaj dlje časa za pleme, ali tako ga redi vsak le toliko časa, dokler se pri njem kaj priredi. Kakor hitro pa dorase in postane dosti težak, ga vsak proda, ker se mu nadaljnja reja že celo ne izplača.

Ko bi se reja bolj izplačevala, bi gospodarji obračali na bika tudi večjo skrb. Ali tako mu pokladajo, kar ostaja drugi živini, in ga izrabljajo za spuščanje, kolikor se da, preko vseh postavnih predpisov in naravnih zmožnosti.

Dajmo bikorejcem boljši zaslužek, in prepričan sem, da se ta reja kmalu zboljša in spopolni. Postavimo rejo bikov na trdno in zdravo podlago! Dokler pa tega ni, je zastoj misliti na uspešen napredek, in naj bo zakon še tako dober.

Vsak, kdor se ukvarja z rejo bika, naj ima toliko dohodka, da se mu reja samana-sebi dobro izplačuje in da mu ostane nekaj povrh za plačilo za njegov trud in tiste neprijetnosti, ki so združene z bikorejo.

To bodi naše geslo in vodilo v živinoreji.

Zato je pa potrebno, da se dosedanja junčevina splošno zviša. Namesto po 60, 80 h ali po kroni, zahtevajmo povsod na Kranjskem najmanj 2 K.

Manj kakor 2 K bi ne smel nihče zahtevati. To je pristojbina, ki jo lahko zahtevajo posestniki bikov, in ki se nihče ne more pritoževati zaradi nje, kajti tolik delež pri vrednosti teleta zasluži vsak plemenjak brez izjeme. Posestniki zlahtnih in posebno dragocenih bikov pa naj zahtevajo še višjo junčevino, da se jim izplača nakup in reja takih živali.

Drugič je pa potrebno, da preneha med nami tisto umazano tekmovanje z nižjo junčevino, ki jo tu in tam opazujemo med bikorejci po deželi. S takim tekmovanjem škodujemo sebi, dobri stvari in drugim bikorejcem. Pobirajmo rajši povsodi enako junčevino in začnimo namesto tega tekmovati z rejo lepih in dobrih bikov. To bo veliko več vredno za nas in za napredek naše živinoreje.

V družbi in edinosti je moč! Zato se pa zedinimo danes in sklenimo, da se pobira povsodi enako visoka junčevina, ki naj znaša najmanj 2 kroni. Delujmo složno in ne nasprotujmo si v tako važnih zadevah, kajti le v tem slučaju je pričakovati, da se nam zboljšajo dohodki in da se tudi bikoreja povzdigne. Stem bo ustrezno vsem: bikorejcem, občinam, živinorejskemu zakonu, posebno pa domači živinoreji, ki bo z vpeljavo boljše bikoreje laže napredovala kakor je dosedaj.

Soseda Razumnika prasičja reja.

(Dalje.)

XIV. Snaga in solnce.

„Danes smo se pa veliko naučili.“ meni Kopitar. „Toda mi vaščanje bi ti bili zelo hvaležni, če bi nam ti, Razumnik, ki si tako izkušen mož, hotel kaj povedati o krmljenju prasičev. Saj je danes nedelja in imamo vsi dovolj časa.“

„Res je, stem bi nam zelo koristil,“ prikima Poljanec. In tudi drugi so soseda prosili, naj jim pove, kako sam krmi.

Radovoljno se jim uda dobi in postrežljivi sosed, da jim izpolni to željo.

„Najprej se pa pokrepčajmo s kozarcem vina,“ meni Razumnik smehljaje. „V eni uri se prične krmljenje; takrat se vrnemo nazaj v svinjak in tedaj vam marsikaj pojasnim o krmljenju. Jaz v marsičem drugače postopam kakor ste vi navajeni delati.“

Nato sosed s svojimi gosti zapusti hlev, in vsi se podajo v hišo, kjer je gospodinja s snežnobelim prtom pognila mizo in razpostavila za dobrodošle goste bleščeče kozarce, kar vse je kazalo na vzorno snago v tej hiši.

Zvedavo so gledali vaščani okrog sebe; gledali so po stenah razobešene podobe plemenskih živali pravih oblik, priznanske diplome, ki jih je Razumnik dobil na raznih kmetijskih razstavah, in na odličnem mestu viseči diplomi, ki spričujeta, kdaj sta bila Razumnik in njegov pokojni oče sprejeta za uda c. kr. kmetijske družbe.

„No, sosed,“ pravi zbadljivo mlinar Vrhovnik, „pri vas ste pa že čez pol stoletja udje kmetijske družbe. Precej ste že plačali na vsakoletni udnini, zato ni čuda, da imaš tele diplome tako v časti; saj so šentano drage. Bom pa še jaz dal razsodbo svoje izgubljene pravde v okvir; ta je tudi časti vredna, kajti par sto kron me je veljala.“

Vaščani so se glasno smejali Vrhovnikovi zbadljivo šaljivi pripomnji, a Razumnik je precej zavrnil zbadljivca: „Le deni svojo drago razsodbo v okvir ter jo obesi na najbolj odlično mesto, kjer ti bo vedno pred očmi, da te bo vsekdar spominjala, da je nevednost najdražja stvar na svetu. Tisto pravdo si pričel zgolj iz neumestne trdovratnosti, ker se nisi dal ali se nisi hotel poučiti; zato si zaslužil kazen, ki naj te spametuje. Vi, sosedje, stavite vse neuspehe in

izgube v svojih kmetijah na račun slučajja in nesreče, in kar jaz lepega dosežem, to pa pripisujete moji sreči. Kolikokrat naj Vam še povem, da temu ni tako. Jaz sem se umnega kmetovanja učil in se ga še vedno učim, kajti kmetovanje je najtežja obrt na svetu, ker se je nihče popolnoma ne izuči; jaz premišljeno ravnam in si s takim postopanjem dober uspeh po možnosti že naprej zagotovim. Moji uspehi niso sreča, temveč posledica premišljenega dela. In vidiš, ljubi Vrhovnik, k temu je že mojega očeta in še celo mene privedlo koristno delovanje kmetijske družbe; zato imam jaz ravno te table, ki tebe tako bodejo v oči, v največji časti. Eno vam povem, sosedje: za nas kmete so hudi časi, pomagal nam nihče ne bo, če si sami ne bomo pomagali. Učimo se z umnim kmetovanjem vsak sebi pomagati, vsi skupaj pa združeno delujmo za povzdigo svojega stanu. Kmetijska družba nas bodi, spodbuja in navdušuje za tako samopomoč, zato naj ne bo zavednega kmeta, ki bi ne bil njen ud. Zavedajmo se, širimo zavednost in vzgajajmo svoje sinove za zavedne in umne kmetovalce.“

Na te resnične besede ni vedel nihče ničesar odgovoriti, in tudi bahati Vrhovnik je umolknil, kajti čutil je, da jo je pošteno izteknil.

Na prijazno vabilo Razumnikovo so vsi sedli okoli pogrnjene mize, in ko so si gasili žejo, ponudi jim hišni gospodar tudi smodek. Kadilci so ponudbo seveda sprejeli; tudi Kopitar je vzel smodko, a je ni prižgal, dasi se mu je videlo, kako težko se premaguje.

„Prižgi, prižgi smodko!“ mu veli sosed, a Kopitar odvrne: „Veš sosed, kar ne upam si, pri tebi je vse tako lepo: tvoja hišna tla so bolj čista kakor je pri meni doma miza, a kadar jaz kadim, moram pljuvati, in če bi pljunil na tvoja tla, bi ne bilo prav tebi in menda še manj tvoji gospodinji.“

„Prav imaš,“ pritrди Razumnik. „Na tla ne pustim pljuvati nikjer v hiši, zato so povsod nastavljeni pljuvalniki. Le kadi brez skrbi in primekni pljuvalnik, ki steji tamle v kotu.“

Rekli boste, da sem siten, a temu ni tako, zato naj vam nekaj povem, kar je tudi v zvezi z umno rejo živine.

Vidite, jaz gledam na strog red in na skrajno snago v hiši, po hlevih, na dvorišču in sploh povsodi. Če gospodar na to gleda, privadijo se reda in snage tudi otroci, da jim to preide v kri in meso, kar jim v življenju jako prav hodi. Tudi posli se privadijo; v pričetku jim je nekoliko težko, a kmalu spoznajo prednosti reda in snage, ker jim nekoliko pozornosti na eni strani prihrani silno veliko dela na drugi strani.

Le tisti gospodar in njegova družina, ki so v vsaki reči vajeni na red in snago, vzdržijo natančen red in snago tudi v hlevu, ki sta prvi pogoj umne živinoreje.

Vse živali, ki proste žive v božji naravi, so vedno do skrajnosti čiste. Predniki vseh naših živali, ki jih sedaj redimo po svojih hlevih, so bili enkrat divji, in če ima dandanes človek živali sebi v korist ukročene in po hlevih zaprte, jih more vendarle s pridom rediti le tedaj, če jim po možnosti nudi isto, česar so bile vajene v prostosti. Vsega tega jim sicer ne moremo dati, a zadostnega pregiba na planem, snage, dobrega zraka in solnea jim lahko privoščimo in tudi moramo privoščiti, če naj domača živina ugodno uspeva in zdrava ostane. Skoraj vsa nesreča po vaših hlevih je posledica temu,

ker živina premalo hodi na prosto, ker so vaši hlevi temni, zato hli in nesnažni.“

„Nekaj utegneš prav imeti,“ pripomni Poljanec, „glede snage pri prasičih pa vendar pretiravaš. Prasič je svinjski; on je tako ustvarjen; sam se valja po gnoju, torej mu nesnaga prija, zato je, no, kako bi rekel — — — recimo „svinja“.“

„To ni res,“ ugovarja nekoliko razjarjen Razumnik. „Vidite, ravno to vaše napačno in nesrečno mnenje, da je prasič „svinja“, ni resničen in vas zapeljuje, da imate svinjake, ki so vse drugo, samo primerna bivališča za prasiče niso. Poglejte v moj svinjak, kjer imajo prasiči koče, odkoder gnojnica sproti odteka, kako prasiči sami na snago drže in kako so čedni, kakor da bi bili vsak dan umiti! Vsak prasič odlaga blato in scalnico na enoinisto mesto, nikdar se ne vleže v moko nasteljo, če ima kaj suhe, in prasiči redno leže le na lesenih odrih, kakor jih vidite v mojem svinjaku, ter svojega ležišča nikdar ne ponesnažijo. Pravim vam, da prasič snago ravno tako ljubi kakor konj, goved ali ovca, morda še bolj, kajti nobena žival se tako rada ne koplje kakor ravno prasič. Morda bo kdo ugovarjal, da prasič rad brska po gnoju ali še celo po straniščih. Da, ali to le takrat, kadar ima vsled neprimerne krme in vsled nesnage po koritih pokvarjena prebavila ter išče v gnojevem amoniaku zdravila. Kdo pa je vzrok, če je prasič tako bolan? Vi sami! Prasič brska po gnoju tudi zato, ker je vsejedec; on potrebuje poleg rastlinske piče tudi nekoliko živalske, in sicer črvov, hroščev i. t. d. Če ne pride na kak prostor, koder more riti in tako golazen pobirati, pa zaide na dvorišče, ki je navadno pretrdce, da bi mogel riti, na gnojišče ali celo pod stranišče. Sila ga goni k takemu brskanju, in tega ste vi sami vzrok, ker iz prasiča po vsej sili hočete narediti „svinjo“.“

„Sedaj si jo pa še ti skupil, Poljanec,“ škodoželjno pristavi Vrhovnik. „Vendar pa dovoli Razumnik eno vprašanje. Pred leti si vso hišo prezidal in si naredil vse polno novih oken, in sicer tako izredno velikih kakor jih pri nas pri nobenem kmetu ne vidimo. Povej mi, kakšen namen te je pri tem vodil, saj so taka okna silno draga, snažna ohraniti jih je tudi težko in kuriva se po mojem mnenju vendar preveč porabi, če so okna prevelika in če jih je preveč?“

„Prav rad ti tudi na to v kratkem odgovorim,“ pravi Razumnik, „dasi bi se o tem dalo govoriti ves popoldan. Najboljše, kar nam je Bog dal na svetu, je sonce, zato pa jaz solncu odpiram v hiši in v hlevu vrata in okna na stežaj, in zato sem tudi dal narediti tako velika okna. Kamor ne hodi sonce, hodi zdravnik, ta pregovor je popolnoma resničen. Brez solnčne svetlobe ni zelenih rastlin in ne rdeče in zdrave krvi. Zadnje velja tako za človeka kakor za živali. Večina vaših svinjakov oken niti nima, temveč luknje, in pozimi še tiste s slamo zadelate, zato ni čuda, če živali ne uspevajo in mladiči crkajo in so črni kakor s sajami potreseni. Solnce vzdržuje vse življenje ter zdravje, in sicer ne le s svojo toploto, temveč mogočno vpliva tudi v drugih pogledih.“

Prednosti solnca tisočerkokrat odtehtajo stroške za velika okna in trud za snaženje. Kar se pa tiče kuriva, ti pa to povem, Vrhovnik: če se okna dobro zapirajo in je peč prav narejena, se zaradi velikih oken prav nič več kuriva ne porabi. Sicer pa nikar ne govorite o potratu kuriva pri meni; pometajte rajši pred svojim pragom, kajti toliko kuriva, kakor ga gre na Vaših neumnih odprtih ognjiščih po nepotrebem vzrak, ga

jaz prihranim v svojem štedilnem ognjišču in poleg tega imam še snažno in pozimi gorko kuhinjo. Vi tožite o davkih, a pravim Vam, da bi na štedilnikih prihranili toliko drv, da bi z njih vrednostjo lahko plačali vse davke.“

Razumnik pogleda na uro, in ker je imel vpeljan strog red, je vedel, da se je pričelo v svinjaku krmljenje, zato povabi svoje goste, naj gredo z njim, da jim pojasni, kako se pri njem krmi, kakor jim je bil obljubil.

Napravljanje presnega masla.

(Piše Anton Pevc)

(Dalje.)

1.) Pasterizira se tako, da se 5 do 10 l sveže posnetega mleka segreje na 80—85° C ter se najmanj 1/2 ure zdrži pri tej toplini; nato se shladi na 30° C.

2.) V mleko se sedaj sprazni škatlja čiste kisave, mleko se dobro premeša, da se okisovalni prah enakomerno razdeli, in potem se mleko pusti, da se strdi in skisa.

3.) V prvih štirih urah kisanja se mleko večkrat premeša.

4.) Če želimo imeti mleko za kisanje smetane zrelo že v 18 urah, zdržimo stalno toplino 30° C s pomočjo gorke vode; sicer zadostuje 24° C.

5.) Gornja plast okisanega mleka se posname, da nam rabi za kisanje novo pasteriziranega mleka.

6.) Ostalo mleko se pa pridene smetani, ki jo hočemo okisati, in sicer 6 odstotkov za nepasterizirano smetano, 7—8 % za pasterizirano smetano.

7. Smetana se drži potem 18—24 ur pri toplini 16—25° C, z ozirom na letni čas.

Smetana se kisa v eni posodi; šele ko je urejena in je kisava dobro razdeljena, moremo napolniti več posod. V ta namen rabimo lahko jarin, če nimamo pri rokah druge večje posode.

Smetano kisamo pri 16—25° C, v razmerju z letnim časom, to je: poleti mrzlejšo, pozimi gorkejšo. Po preteku osmih ur, odkar smo pridejali kisavo, pokusimo smetano, če že ima kisel okus. Če je kiselkasta, tedaj jo shladimo v mrzli vodi na 10—15° C in jo pustimo pri tej toplini do medenja. Smetana dozori v 16—24 urah. Godna za medenje je tedaj, če leseno lopatico vtakneš v smetano, jo vzameš vun in se smetana zdržema cedi od nje, ne da bi pustila na njej kako prevlaklo. Paziti moramo pa tudi, da smetana ne bo preveč kislila ali že sirasto sesedena, ker potem maslo dobi drugo napako: drobi se.

Ena čista kisava nam kisa lahko več mesecev, če jo pripravljamo vedno na snažnem prostoru in čistem zraku.

Ko je dozorelo prvo mleko, okisano s prahom kupljene kisave, ločimo gornjo plast mleka ter jo prideneemo drugemu, po gori opisanem načinu pasteriziranemu in shlajenemu mleku. In tako nadalje rabimo vedno gornjo plast že kislega mleka za kisanje novo pasteriziranega mleka, z ostalim pa kisamo smetano. Kisave pridevamo v nadaljnem ravnanju vedno po 5 odstotkov k za kisanje namenjenemu mleku

IV. Smetana v pinji.

Pinja je vsakomur znana priprava, kjer tolsčne kroglice smetane ali tudi mleka podelujemo v maslo. Pinje so raznovrstne in so se v teku časa vedno boljšale, do sedanje popolnosti. Omenim samo pinjo Viktorijo in holštinsko pinjo.

„Viktorija“ je podolgovat sod, kteremu eno dno je pritrjeno, a drugo, v obliki enokosnega pokrova, se

odjema, da se polni pinja. Na pokrovu je majhna okrogla odprtina s steklom, da se skozi lahko opazuje delanje masla.

Holštinska pinja je pa enaka čebru, ki se navzgor zožuje. V njej so pritrjene v enakomerni razdalji 4 deščice, široke po kakih 5 cm, ki segajo skoraj tako visoko, kakor je pinja. V sredino se pritrji udarjajoča priprava, obstoječa iz dveh vodoravnih deščic, ki sta pritrjeni k stebričku, in iz dveh poševnih deščic, ki se združujeta koncem vodoravnih in segata do deščic, dogam pritrjenih; vendar se jih ne dotikata. Srednji stebriček sega v gonilno kolesje. Goni se z roko ali s parom. Pokrov, enokosen, ima odprtine za toplomer in opazovalno steklo.

Smetana je sestavljena izvečine iz toličobnih kroglic. Te kroglice pridejo iz vimena v tekočem stanju, 37° C gorke. Ko se pa mleko shladi pod 23° C, izpremeni toličoba svoje tekoče stanje v trdnejše, enako kakor se izpreminja voda pri 0° C v led. Smetane najprimernejša toplota za medenje je 10—12° C za sladko smetano, 13—15° C za kisló smetano. Vendar se je pri uravnavanju toplote pri smetani ozirati na okoliščine. Poleti medemo pri 1—2° nižji toplini kakor pozimi, ker se smetana med medenjem segreva. Za kisló smetano jemljemo tudi 2° višjo toplino kakor za sladko smetano. Če je pinja manj polna, medemo tudi 1—2° niže kakor če je prepolna. Vendar natančno določiti povoljno toplino more edino izkušnja, ker se mora vsakdo ozirati tudi na kraj in na krmo, ki jo dobiva živina. Zato je nespametno, če se kdo ozira na kako tabelo za uravnavanje toplote, ki jo je dala v tisk bolj prebrisana glava.

Podam samo par navodil, kako je najti povoljno toplino smetane:

- a) čas, kako dolgo je trajalo medenje,
- b) kakšno trdnoto je imelo maslo iz pinje vzeto,
- c) koliko toličbe je ostalo v pinjencu.

a) Medenje traja različno dolgo, pol do ene ure, ter se ravna po pinji in toplini ter po kakovosti smetane. Kislá smetana se mede srednje dolgo 30 minut, sladka 40 minut.

b) Maslene kroglice morajo biti trde, ne mazave ali sicer mehke. Sprimejo se v lepo trdo kepo, ki se ne prijema ni rok ni lopatic.

c) Pinjenc se precedi in potem se vzameta dve poskušnji za kislinski toličbemer. Če ima pinjenc 0, 1 do 0, 4 % toličbe, tedaj je bila toplota primerna; če pa ima nad 0,5 % toličbe, je bila smetana pregorka. Pinjenc bo manj toličoben, če bomo 1/2—1° niže medli. Koliko izgube naše mlekarne zaradi previsoke toplote pri medenju!

Hitrost vrtenja se ravna tudi po kakovosti smetane in polnosti pinje. Holštinska pinja mora zavrteti udarjajočo pripravo 100—140krat na minuto, kadar mede kisló smetano 140—180krat, kadar mede sladko smetano. Pinja viktorija pa mede tedaj najbolje, če smetana udarja z močnim ploskom ob koncih soda. Zato ne sme biti pinja preveč polna, ampak se je ozirati na predpis dotičnega stroja; viktorija se namreč napolni samo do tretjine, holštinska pinja do polovice. Bolje je dvakrat mesti kakor kvariti svojo moč in zraven tudi presno maslo.

Mede naj se vedno enakomerno. Postajanje z vrtenjem je največkrat vzrok, da se medenje zavleče čez uro. Priporočljiva je zato vsaka gonilna moč bolj kakor človeška, ker vsaka bolj nepretgoma in enako goni.

(Dalje prih.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 123. Posestniki vse vasi imamo sedaj skupno pašo po naših zasebnih gozdih. Polovica posestnikov zahteva zatreti skupno pašo, da bo gozd boljše uspeval, druga polovica se temu odločno upira. **Kako naj postopamo, da se skupna paša odpravi?** (M. U. v G.)

Odgovor: Da se služnost skupne paše odpravi, oziroma da se paša uredi, Vam je postopati po dež. zakonu z dne 8. januarja l. 1889. Na podlagi tega zakona Vam je potem okrajnega glavarstva vložiti prošnjo na c. kr. deželno vlado, da vpelje tozadevno postopanje. Če se kdo temu upira, je brezpomembno, ker lahko en sam posestnik prosi za odpravo take služnosti v svojem gozdu, seveda proti odškodnini. Vsekako morate zadevo dobro premisliti, ker z vloženo prošnjo obenem priznate pašne pravice, ki so morda zelo dvomljive. — Sicer pa pašo lahko tudi na ta način preprečite, da parcelo okoliinokoli nanovo pogozdite, naredite primerna znamenja in potem na podlagi gozdnega zakona potom županstva daste oklicati prepoved paše. Kdor potem v novopogozdenem gozdu pase, zapade precej hudi kazni po gozdnem zakonu.

Vprašanje 124. Ali mora res **poljski čuvaj imeti orožni list** za slučaj, če ga službena pot pelje skozi drugo občino? (I. F. v L.)

Odgovor: Če so okoliščine take, da poljski čuvaj pri izvrševanju svoje službe res mora stopiti na svet tuje občine, potem mu ni treba imeti orožnega lista. V vsakem drugem slučaju ga pa mora imeti.

Vprašanje 125. Ali **mlyn na veter** z uspehom deluje in ali bi ne imel stroškov zastoj, če bi postavil kak majhen mlyn na veter? (I. Ž. na R.)

Odgovor: Mlyn na veter je pač dober in je takih mlinov na tisoče v deželah, koder so razmere zanje ugodne. Taki mlini se namreč s pridom rabijo le tam, koder so vetrovi redni in vsakdanji, izvzemši nekaj tednov poleti, kar pa v naših krajih ni; zato Vam naprave malina na veter nikakor ne svetujemo.

Vprašanje 126. **Eden mojih prasičkov je počrnel**, kakor bi bil s črnimi otrobi potresen. Če ga umijem, ima rdečo polt, in drugi dan je zopet črn kakor je bil poprej. Prasič rad jé, je živahen, vendar pa hira. Kaj je temu vzrok in kako ga je zdraviti? (F. K. v K.)

Odgovor: Prasički postanejo sajasti vsled nesnage v hlevih, vsled nezadostnega pregibanja na planem in vsled premajhne izpremembe v klaji pri doječih svinjah. Take bolne prasičke je dejati v snažen, suh in svetel svinjak. Izpuščati jih je pridno na plano, a materam je dajati različno krmo, zlasti pa zeleno klajo. Za zdravilo je dati doječi svinji po 2 g kalomela 2- do 3krat na teden med krmo. Bolne prasičke je zmiivati z milnico in jih je semintja kopati v otrobovi vodi ter jih z otrobi obdrgniti. Skopane prasičke je skrbno zbrisati in je paziti, da se ne prehlade.

Vprašanje 127. Pred dvema letoma je **dobil moj konj nad kopitom zadaj na vseh štirih nogah kraste**. Neki tukajšnji človek, ki se spozna na živinske bolezni, pravi, da so to ohanice, a njegovo zdravljenje je neuspešno. Trda, pusta krasta odpade in napravi se zopet nova, mokra. Ali so to res ohanice in kako se odpravijo? (I. L. v P.)

Odgovor: Vaš konj ima rape, ki jih nekteri tudi mahovnice ali pa pri Vas ohanice imenujejo. Zastarane rape zdraviti ni tako lahko, in Vam ne moremo drugega svetovati kakor obrniti se na postojenskega gospoda okrajnega živinozdravnika, ki je prvič zelo blizu in drugič izboren zdravnik za konje.

Vprašanje 128. Na svojem zelenjadnem in cvetičnem vrtu imam veliko krtev, ki mi delajo občutno škodo. Vjel sem jih že veliko, a bržkone prihajajo drugi od zunaj, in zato nimam nobenega miru pred njimi. **Kako naj krte preženem iz vrta?** (F. Ž. v L.)

Odgovor: Krte se iz majhnega prostora, n. pr. iz vrta, najlaže preženo, če se na več mestih in precej na gosto zakopljejo v zemljo koščeki rib, tudi od starih slanikov. Gnijoče ribje meso zelo smrdi in prežene vse krte. V novjšem času priporočajo zemljo dobro poskropiti z vodo, pomešano s petrolejem. Tudi petrolejev smrad prežene krte. Vzeti je na 2000 delov vode en del petroleja. Zmes je sproti dobro mešati, če ne, se dviga petrolej med škropljenjem vedno na vrh.

Vprašanje 129. V mojem ameriškem vinogradu je pikec tako močno pričel napadati trte, da se bojim za obstanek vinograda. **Kako je postopati proti pikcu?** (G. B. v H.)

Odgovor: Pikec ali palež je zelo nevarna trtna bolezen. Za letos je pozno, da bi kaj uspešnega ukrenili, kajti od črnega paleža napadene trte se morajo zgodaj spomladi, preden trte ozelene, namazati z vodo, v kateri je raztopljena železna (zelena) galica, in sicer 40 kg na 100 litrov vode. Za letos vam priporočamo močno škropljenje z modro galico, in sicer z dvedestotno. Po prvem škropljenju, ki naj bo zelo rano, zvršite čez 14 dni precej drugo.

Vprašanje 130. Na koreninah detelje sem zapazil neke prav majhne belkaste živalce, vsled česar na dotičnih mestih detelja peša. Kakšne živalce so to in kako je zatirati te škodljivke? (J. V. v Š.)

Odgovor: Dotične živalce so ličinke nekega hrošča, ki spada med lubadarje in se imenuje „*hylastes trifolii*“. Ta škodljivec se rad tamkaj zaplodi, kjer detelja prepogosto na enem mestu rase. Sredstva proti njemu nimamo drugega kakor njive 5—6 let ne več z deteljo obsejati.

Gospodarske novice.

* **Tečaj o obdelovanju barja in o porabi šote** bo imel od 19. do 23. julija t. l. na Dunaju, in sicer vsled naročila c. kr. kmetijskega ministrstva dr. W. Bersch, vodja oddelka za obdelovanje barja c. kr. kmetijsko-kemijskega preskušališča na Dunaju. Predavalo se bo o barjih sploh, o obdelovanju barij, o napravljanju šotne stelje in šotnega drobn, o dobivanju šote in o tehniški porabi šote. 21., 22. in 23. julija bodo izleti v kraje, koder se vidi praktično obdelovanje barja. Pouk je brezplačen. Zglasiti se je pri vodji dr. Wil. Berschu na Dunaju, II. Trunnerstrasse 3.

* **Smodnik za streljanje zoper točo na Kranjskem** bo deželni odbor kranjski razpošiljal tudi letos, in sicer vsak prvi teden v mesecu. Tozadevne kratke prošnje je vlagati naravnost pri deželnem odboru. Obenem z naročbo je poslati tudi ves znesek, in sicer za vsak zaboj á 25 kg 20 K 60 h. Pri naročbi je natančno navesti zadnje postajo in ime postaji najbližjega prejemnika, ker se mora smodnik sprejeti v teku 24 ur, ko dospe na cilj.

* **Tečaji za odrasle vinogradnike.** Deželni odbor kranjski in Kranjska hranilnica sta dovolila večje denarno podporo, da se prirede vsako leto vinogradniški tečaji, kjer se bodo odrasli vinogradniki temeljito izobrazovali v svoji stroki.

Take tečaje bo prirejal deželni potovalni učitelj za vinstvo, gospod Fr. Gombač, v raznih vinorodnih krajih na Dolenjskem in Notranjskem.

Vinogradniški tečaji se bodo vršili za iste udeležence vsako leto v dveh presledkih, in sicer prvič zgodaj spomladi 6 dni, in drugič poleti 3 dni zaporedoma.

Da bo pa mogoče s takimi tečaji že letos pričeti, je deželni odbor odredil, da bo letošnji prvi poletni vinogradniški tečaj v Metliki meseca junija, in sicer 9., 10. in 11. junija, v Tržišču pri Mokronogu pa 15., 16. in 17. junija.

Vsak dan dopoldne od sedmih do devetih bo teoretičen pouk v sobi, od pol desetih do dvanajstih pa in popoldne od dveh do šestih se bodo izvajala praktična dela v trtnicah in drugih nasadih.

Vinogradniki iz črnomeljskega in metliškega sodnega okraja naj se zglase pri kmetijski podružnici v Metliki, oni iz mokronoškega in radeškega sodnega okraja pa naj se zglase pri mokronoški kmetijski podružnici. Zglasiti se je pisмено ali ustno do 5. junija.

Teh tečajev se sme sicer vsakdo udeležiti, tudi iz drugih krajev, podporo pa dobe le revnejši in ozira vredni, od podružnice ali županstva priporočeni mladeniči. Dotičniki dobe po 2—K na dan ter povrnjeno potnino, ako so čez eno uro oddaljeni.

Učni načrt za poletni tečaj bo obsegal najvažnejša v tem času vršča se poletna dela v vinogradih, matičnjakih in trtnicah; popis raznih trtnih škodljivcev in bolezni ter napravo in porabo raznih sredstev v njih pokončevanje; porabo umetnih gnojil; pripravlanje vinske posode, tehnično porabo namiznega in drugega grozdja; zakone in olajšave pri novonapravljenih trtnih nasadih itd.

* **Prave bergamaške osle,** in sicer temnovišnjevkaste, podolgem žilaste, oddaja družba po 60 h. Osle so vse enake kakovosti, le dolge so ali 23/24 cm, ali 25/26 cm, kakršno si kdo izbere. Cena oslam je ista; le prve so lažje, druge so krajše. Tozadevna objava v zadnjem „Kmetovalcu“ je stem preklicana.

* **P. n. gg. prejemnike modre galice opozarjamo,** da je galico, kakor sploh vse gospodarske potrebščine, ki jih oddaja naša družba, **takoj plačati,** kajti družba sama mora galico tudi takoj plačati, da dobi 2 % blagajniškega popusta, ker le s pomočjo tega popusta je mogla ceno galice pod tržno ceno nastaviti. Družba založi v galico nad 70.000 K in bo mogla svoje obveznosti le tedaj izpolniti, če takoj dobi denar za oddano galico. Mi svojo nalogo v polni meri izpolnimo, če svojim udom priskrbimo najboljšo galico po tako nizki ceni, kakršne nikjer ni; škode pa ne moremo in ne smemo trpeti. Priznavamo, da marsikdo galice ne more takoj plačati; a ta naj se obrne na kako posojilnico, ki so v prvi vrsti za take slučaje tukaj. Seveda, kdor nima pri posojilnici kredita, ta ga tudi pri družbi nima.

* **Modra galica,** ki je je družba letos 13 vagonov kupila, je vsa pošla, in ne sprejemamo več naročil nanjo.

* **Zmleto žveplo proti plesnobi na trtah** ima družba letos v zalogi le v najfinjši kakovosti, in sicer z $\frac{99}{100}$ čisto po Šanselu. To žveplo je res za 2 K dražje kakor manj fino zmleto, a zato se ga vsaj $\frac{1}{4}$ manj potrebuje in je tudi jačje v svojem učinku. To „ventilirano“ žveplo družba oddaja v vrečah po 50 kg po 17 K 100 kg.

* **Trtne škropilnice** oddaja družba svojim udom po 18 K, nahrbtnne žveplalnike po 19 K. Ker je dotična državna podpora pošla, se trtne škropilnice po znižani ceni ne oddajajo več.

* **Semena, umetna gnojila, klajno apno, ži-vinsko sol i. t. d.** ima družba vedno v zalogi, in prosimo ozirati se na cene in določila v zadnji številki. Semenski krompir, pesa in lan so pošli in se ne oddajajo več.

* **Ribniški semenski fižol**, lepo izbran, pristen ter priskrbljen od družbenih udov v ribniški dolini, oddaja družba, dokler je kaj zaloge, svojim udom po 30 h kilogram. Ker tudi letos ni veliko tega semenskega blaga in je naša zaloga celo manjša kakor lansko leto, zato bomo mogli postreči le tistim, ki se pravočasno zglašajo.

* **Močna krmila** bomo imeli še ta mesec, oziroma toliko časa, dokler bo še sedanja zaloga trajala. Lanene tropine so že vse pošle, imamo pa še nekaj stotov sezamovih tropin, ki jih oddajamo po 14 K 100 kg, in sicer v vrečah po 50 kg. Sezamove tropine imajo večjo redilno vrednost kakor lanene, in če jih kaka žival prvi dan ne mara, se jih gotovo privadi v treh dneh.

* **Oddaja kos.** Družba oddaja letos, kakor vsa zadnja leta, in ima že v zalogi za svoje ude posebno narejene kose iz najboljšega avstrijskega jekla. Na lani izražene želje glede oblike se je družba tudi letos ozirala in je obliko zopet dala nekoliko preurediti, tako da so kose bolj ravne, pri peti širje, in pete so tako postavljene, kakor jih žele naši kosci. Družba je dala napraviti obliko, ki je sicer enotna, ki pa po možnosti ustrega različnim željam posameznih pokrajin vse dežele. Na pogosto izraženo željo po trših kosah smo letos naročili trše kaljene kose. Za košnjo praproti, stelje in sena imamo vsled večstranskega zahtevanja letos v zalogi tudi prav kratke, t. j. po 48 cm dolge, široke kose z izredno močnim hrbitščem. — Vse kose so že obrušene, da se hitreje sklepeljejo. Koso more vsakdo izbrati ter tako, ki ima kako napako, ki jo je zakrivila tvornica, zameniti. — Vsaka kosa ima vtisnjeno družbeno ime. — Ker se zaradi visoke poštnine pošiljatev posameznih kos preveč podraži, zato priporočamo skupno naročanje potom podružnic, in sicer če le mogoče vsaj 10 kos skupaj. Podružnice, ki kose skupaj naroče, jih dobe voznine prosto. Cena kosam je tale:

Dolgost v pesteh:	5	6	6½	7	7½	8
" " cm:	48	60	65	70	75	80

Cena: 90 h 92 h 94 h 96 h 98 h 1 K.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 2. maja 1904.

Seji je predsedoval družbeni predsednik gospod deželni glavar pl. Detela, navzoči so pa bili odborniki gg. grof Barbo, baron Lazarini, Lenarčič, baron Liechtenberg, Pavlin, Rohrman, Žirovnik in ravnatelj Pirč.

Glavni odbor je potrebno ukrenil glede občnega zbora ter je določil, da naj bo občni zbor z ozirom na to, kdaj bodo predpriprave končane, meseca junija, in sicer pred košnjo ali po košnji.

Na podlagi došlih prošenj je odbor določil, kdo naj dobi trtne škropilnice za polovično ceno.

Prošnja mlekarske zadruga v Zagorju na Pivki se toplo priporočena vrne deželni vladi.

Odbor je pooblastil tajništvo, da primerno ukrene glede pospeševanja prasičje reje z ozirom na dejstvo, da podpora za to panogo še vedno ni nakazana.

Mlekarski zadrugi v Prevojah, ki je z izrednim naporom svojega odbora že v prvem letu svojega obstanka poplačala ves

dolg in vrhutega svojim udom 18.000 K izplačala za mleko, podari glavni odbor 50 K, da nakupi dobitkov za brezplačno srečkanje, ki se bo vršilo ob priliki ljudske veselice, ki jo priredi zadruga svojim udom.

Družbenemu slugi Ant. Marnu se z ozirom na sila pomnoženo in težko delo ter z ozirom na draginjo plača primerno poviša.

Prošnjam dveh vodstev ljudskih šol za podporo za šolske vrtove glavni odbor zaradi pomanjkanja denarja v te svrhe ni mogel ustreči, ker vse podpore v to svrhu dobiva deželni šolski svet.

Zglasilo se je 31 novih udov in so bili sprejeti. Njih imena priobčimo v eni prihodnjih števk.

Za nove ude so se zglasili in so bili sprejeti: (Konec). Šlebinger Frančišek, posestnik pri Sv. Ani na Krembergu; Ban Alojzij, posestnik v Hinjah; Dobravec Štefan, posestnik v Jereki; Rus Alojzij, gostilničar na Drenikovem Vrhu; Lavrič Ivan, poses. v Travniku; Koy Matilda, posestnica in c. kr. poštarica v Travniku; Sila Matija, posestnik na Pristavi; Kraševac Martin, posestnik v Slamni Vasi; Radoš Jurij, posestnik v Radošah; Dolinar Cecilija, c. kr. kontrolerja vdova v Radečah; Gschella Frančišek, trgovec v Radečah; Glavač Urh, posestnik v Jagnjenci; Plasar Vinko, pos. v Radečah; Janežič Anton, posestnik in urar v Starem Trgu; Mlakar Jakob, posestnik v Ložu; Zabukovec Jakob, posestnik v Ložu; Eržen Gabrijel, poses. v Zgošah; Slokovič Liberat, župnik pri Sv. Petru v Šumi, Istra; Kunstek Anton, ključavničar v Mokronogu; Zajec Avguštin, gostilničar in posestnik v Ljubljani; Tekavčič Martin, posestnik v Prevolah; Marinšek Lorenc, posestnik in trgovec v Naklem; Bučar Ivan, posestnik na Pšenični Polici; Mahkota Anton, učitelj v Cerkljah; Likozar Josip, posestnik v Cerkljah; Dekleva Frančišek, c. kr. kancelist in poses. v Vipavi; Pogelnik Frančišek, posestnik v Škrljovici; Modič Frančišek, poses. v Žužembergu; Vesel Simon, posestnik v Travniku; Skubic Josip, posestnik v Črnomlju; Košir Josip, posestnik v Gozdu; Mrhar Ivan, posestnik v Kotu; Gorše Frančišek, posestnik v Rakitnici; Kljun Miha, posestnik v Kotu; Kljun Anton, posestnik v Dolenji Vasi pri Ribnici; Šobar Ivan, posestnik v Prigorici; Žitko Josip, poses. v Prevoljah; Grmek Ivan, posestnik na Bregu; Zajec Andrej, pos. v Plužnji; Mavrin Katarina, poses. v Vimolu; Tomašič Antonija, posestnica v Opatiji villa Alica; Demšar Frančišek, posestnik v Gorenji Vasi; Marenče Jurij, posestnik v Ljubljani; Kapš Ivan, posestnik v Starem Vrhu; Arh Martin, poses. v Velikem Podlogu; Koman Frančišek, posestnik v Dravljah; Adam Anton, posestnik v Zavrhu; Kos Ivan, poses. in župan v Borovnici; Jerala Ivan, posestnik na Prezranjah; Pancar Frančišek, posestnik v Poljanah pri Primskovem; Rosner M. in dr., trgovec v Ljubljani; Pangerc Silvester, posestnik v Spod. Otoku; Babič Ivan, poses. na Brezju; Ljudska šola v Mošnjah; Murnik Frančišek, posestnik na Brezju; Reš Ivan, posestnik v Mošnjah; Bukovec Marka, poses. v Cepljah; Cerar Frančišek, posestnik v Verneku; Rupe Ivan, posestnik na Cesti; Perc Josip, posestnik v Novem Logu; König Ljudevit, pos. v Novem Bregu; König Frančišek, posestnik v Starem Logu; Vičič Josipina, posestnica v Postojni; Kafof Marija, posestnica v Ravnah; Štrancar Filip, posestnik v Planini; Poljšak Ivan, posestnik v Planini; Kobal Filip, posestnik v Planini; Kobal Ivan, posestnik v Planini; Vrčon Josip, posestnik v Planini; Kobal Filip, župan v Planini; Pipan Andrej, posestnik v Planini; Stopar Anton, poses. v Dolenjah; Knez Ivan, posestnik v Koldrovici; Kolman Helena, posestnica na Zgoši; Bregar Frančišek, posestnik v Stanu; Košir Ivan, trgovec in posestnik v Kamniku; Kaboj Martin, posestnik v Belem; Zupan Jakob, posestnik v Kupljeniku; Kupšek Feliks, posestnik v Starnm Dvoru; Demšar Josip, posestnik v Šenčurju; del Cott Gustav, c. kr. okr. glavar v p. v Ljubljani; Pišek Ivan, posestnik v Žažarju; Flegar Ivan, poses. in gostilničar v Ljubljani; Potočnik Urban, poses. v Bistrici; Štrukelj Ivan, učitelj na Robu;

Bralno društvo v Ribnici na Štajerskem; Hočevar Frančišek, pos. na Studencu; Pivk Valentin, cerkovnik in posestnik v Ljubljani; Zagažen Davorin, posestnik v Zadobrovi; Poljanec Frančišek, pos. v Vincarjih; Jurkovnik Ivan, posestnik v Mozirju; Rudež Alojzij, veleposestnik in župan v Kobilji glavi; Petaros Matija, mlinar v Boljuncu; Zupančič Josip, c. kr. kancelist pri finančni prokuraturi v Ljubljani; Rooss R. & E. trgovska tvrdka v Kranju; Rozman Ferdinand, posestnik v Psarjih.

V a b i l o

na občni zbor mekrenoške kmetijske podružnice, ki bo 23. maja 1904, t. j. na binkoštni ponedeljek ob pol petih popoldne v Mokronogu pri „Stari pošti.“

S P O R E D :

1. Poročilo načelstva o odborovem in podružničnem delovanju.
 2. Polaganje računa za leto 1903, in o podružničnem premoženju.
 3. Predlogi za družbeni občni zbor in volitev dveh odposlancev.
 4. Volitev novega odbora.
 5. Posamezni predlogi in nasveti.
- Ce bi ob določenem času ne došlo zadostno število udov, bo pol ure pozneje na istem kraju z istim sporedom občni zbor ne glede na število navzočih.
- Uljudno se vabijo vsi podružnični udje, da se tega zborovanja udeleže v obilnem številu.

Kmetijska podružnica v Mokronogu,
dne 10. maja 1904.

A. grof Barbo, načelnik.

St. 1913.

R a z g l a s

c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 29. februarja 1904, št. 1913, s katerim se dopolnjujeta tukajšnja razglasa z dne 9. in 25. novembra 1902, št. 18 763 in 24.529, o utesnitvah trgovskega prometa s prasiči.

- 1.) Trgovci so dolžni ob nakupovanju prasičev na semnjih ali v dvorcih pisati natančne beležke o tem, v katerih krajih (dvorcih) so kupili prasiče kakega transporta.
- 2.) Dalje so trgovci dolžni kupljene prasiče tako odločiti, oziroma zaznamovati, da imajo pri sestavljenih prasičjih transportih različne provenience posamezni prasiči dejansko svoji provenienci primerne, pravilne živinske potne liste.
- 3.) Pri nakupovanju prasičev na semnjih ali v dvorcih so trgovci dolžni na prejetem živinskem potnem listu ime dotičnega prodajalca, oziroma prekupca natančno zaznamovati.
- 4.) Prestopki tega predpisa se kaznujejo po zakonu z dne 24. maja 1882. l., drž. zak. št. 51.

Predstoječa ukazala stopijo v veljavnost dne 15. marca t. l.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.
V Ljubljani, dne 29. februarja 1904.

R a z g l a s

o prihodnjem tečaju na podkovski šoli v Ljubljani.

Novi šolski tečaj na podkovski šoli c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani se prične dne 1. julija 1904.

Poleg podkovstva se učenci podkovske šole uče tudi ogledovanja živine in mesa.

Kdor želi priti v podkovsko šolo, naj vloži prošnjo za sprejem in naj ji priloži:

- 1.) izpisek iz krstne knjige (ali krstni list),
- 2.) domovinski list,
- 3.) šolsko spričevalo,

4.) učno spričevalo v dokaz, da se je podkovstva izučil pri kakem kovaškem mojstru,

5.) župnikovo ali županovo spričevalo o poštenem vedenju

Ubožni prosilci, ki se ne morejo šolati ob svojih troških, niti ne morejo pričakovati podpore od svojece, morejo dobiti po 10 K podpore pri kmetijski družbi Prosilec za podporo mora svoji prošnji poleg navedenih prilog priložiti še:

- 6.) ubožni list in
- 7.) potrdilo, da je bil že 2 leti za kovaškega pomočnika

Prošnje za sprejem v podkovsko šolo naj se do 15. junija 1904 pošljejo vodstvu podkovske šole v Ljubljani.

Šola bo trajala do konca decembra 1904.

Kdor dobro prestane preskušnjo, more po postavi iz 1873. l. dobiti patent podkovskega mojstra; brez preskušnje pa sedaj nihče ne more postati podkovski mojster.

Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci morajo skrbeti le za živež in za stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolskem poslopiju.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na Spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še vedno premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih boleznih, pa tudi premalo izurjenih živinskih in mesovnih oglednikov, zato naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in mesovnega oglednika.

Oton pl. Detela,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiwels-Trsteniški,
začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. junija t. l., in sicer 27. junija skušnja iz podkovstva za kovače, ki niso obiskovali podkovske šole, 28. junija pa za učence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, ki hočejo delati to skušnjo, naj se oglase pri podpisanem vodstvu do 15. decembra t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani,
dne 1. novembra 1903.

Dr. Karol vitez Bleiwels-Trsteniški.

Listnica uredništva.

P. S. v K. Vzrok, da krtica v vinogradu trte spodjeda, je ta, ker je lačna in od korerin živi. Kako se krtica zatira, smo že letos med odgovori pojasnili.

J. O. v S. Vi nam niste sporočili, ktere živali mladiči so vrtoglavci in kako se ta vrtoglavost kaže, zato Vam ne moremo odgovoriti.

E. K. v N. Ce je dotičnik zaprl stezo, po kateri imate zastarano pravico hoditi, ga morete sodnijskim potom prisiliti, da jo zopet odpre.